

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ezechielis Spanhemii Dissertationes De Praestantia Et Usu Numismatum Antiquorum

Spanheim, Ezechiel

Amstelodami, 1671

De Profectionibus seu Adventu Augustorum in Provinciis. Festa inde & Gratulationes. De Restitutis Provinciis. Exempla è selectis Nummis. De Regibus Datis ab Augustis, juxta alios Nummos; à Pio ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-12878

tate, nec una appellatione; de multiplici numero sum-
mæ viritim datæ; de pondere & valore Nummorum,
qui destinabantur nonnunquam ad similes largitiones:
sed partim quibus non licet leviter defungi; partim
quæ ab aliis jam dicta, aut vero dicentur uberius & ac-
curatius à viro utriusque nostrum amicissimo ac insigni
Lycei Pisani ornamento Valerio Chimentelli, lucu-
lento opere de Re Donatica veterum, ad cujus editio-
nem se publice nuper obstrinxit. Nos vero hic ad alia,
& quidem ad finem operis, ita urgente Typographo,
properamus.

Singularem quoque superiorum Cæsarum Benefi-
centiam ac Providentiam signant varii illorum Num-
mi, qui vel PROFECTIONIS ab Urbe, ac AD-
VENTUS eorundem in Provincias meminere, aut
singularum RESTITUTORIS titulum iisdem Cæ-
saribus sæpenumero tribuunt. Ibi videmus utique Ha-
drianum aliquem, aut Marcum, aut Severum, Au-
gusti exemplo, ac ut decuit *cunctarum Provinciarum pa-
rentes*, circumferentes terrarum orbi præsentia sua va-
ria subinde ac insignia beneficia. In Mauretiam Ex-
peditionem suscepisse Hadrianum colligit alicubi ex
Spartiano eruditissimus Reinesius. Certum vero id
ex ejus Nummis, ubi ADVENTUS MAURETA-
NIÆ legitur, quomodo & similem Trajani profectio-
nem memorant itidem ejus Nummi, ADVENTUS
AUG. MAURETANIÆ. Neque vero *Africam* so-
lum, *Alexandriam*, *Asiam*, *Bithyniam*, *Hispaniam*, *Ju-
deam*, *Italiam*, *Macedoniam*, *Thraciam* lustrasse Hadria-
num docent similes ADVENTUS eorundem loco-
rum, totidem Nummis inscripti, qui occurrunt in
antiquariorum libris, sed *Ciliciam* quoque, ut liquet
ex numismate parum obvio, quod nuper Cimeliar-
M m m m chio

De Ad-
VENTU Cæ-
sarum aut
RESTITU-
TIS Pro-
vinciis.

chio inclytæ Reginae accessit ADVENTUI AUG. CILICIAE. Ut pateat quam vere à Dione sit adfer- tum, neminem Principum tantum terrarum peragraf- se; quo nomine HERCULEM etiam eundem appel- latum existimavit doctissimus Casaubonus. Sic dupli- cem Severi in Thraciam profectioem arguit num- mus ejusdem Mediceus, ΕΠΙΔΗΜΙΑ Β. CΕΤΗΡΟΥ ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Adventus II. Severi, Pe- rinthiorum Neocoron.* Tacitum vero Augustum etiam extra Urbem profectum ac Romam reversum, vix a- liunde quam ex præclaro ejusdem Nummo colligas, in quo Imperator equitans, præeunte victoria, à tergo ve- ro miles, & signa Legionum cum inscr. ADVENTUS AUG. Frequenter vero plures figuras juxta Aram & cum Tauro videas, ad sacra nempe facienda paratas, quibus illum ADVENTUM AUGUSTI prosequuntur eæ, quas adibat Imperator, Provinciæ. Sacra nempe olim peracta in adventu aut reditu Principum; quo- modo Clytemnestra apud Senecam nuntiatio illi Con- jugis adventu,

In Cimel.
Mediceo.

In Aga-
mem.

Astron.
l. 11.

In Panegy.

Sacris colamus prosperum tandem diem;
ne alios testes huc advocem in re haud obscura; aut alio- quin Rhodiorum exemplum, qui juxta Hyginum, quoties à littore longius prodeunt classes, *prius sacrificant Phorbantis ADVENTUI.* Sicut sacris nempe Deo- rum loci præsidum, quod alibi diximus, præsentiam, ita iisdem salutarem Augustorum Epiphaniam cele- brant Urbes & Provinciæ, ac felicitatem suam prædi- cant iis, quas interdum præferunt id genus Nummi, inscriptionibus, ADVENTUI AUG. FELICISSI- MO; aut FELIX ADVENTUS AUG. NN. Hinc de Adventu Constantini ac filiorum, quem Roma sibi pollicebatur, Nazarius, *Unum modo quo fieri posset Roma*

FE-

FELICIOR, *maximum quidem, sed tamen solum, ut Constantinum, ut Beatissimos Cæsares videat, & fruendi copiam pro desiderii modo capiat, ut vos ALACRIS excipiat, &c.*

Certe ubi Hadrianus in Africam venit, ad ADVENTUM ejus post quinquennium pluisse, auctor est Spartianus, ac ideo ab Africanis dilectum. Inde etiam quum partim presentia sua, ut Hadrianus, Marcus, Severus; partim etiam absentes, ut Pius, ac nonnulli id genus Cæsares, variis modis easdem Provincias sublevarent; jacentes erigerent; damna earum in gloriam Principis verterent; refovendo easdem aut instaurando; modo Tributa, Vectigalia, Reliqua, Vehiculationem remittendo aut abolendo; modo tertiam partem vel Vectigalium, vel fundorum civitatibus ad publicas necessitates aut reparanda mœnia deputando, quorum

illud prisca institutione receptum docet Constitutio Theodosii, posterius ab Honorio demum & Arcadio inductum Codex Theodosianus; modo pecunia aliunde, ut à Pio factum narrat Capitolinus, easdem

L. 13. C. de Vectig.

adjuvando; modo Præsides & Procuratores suos licentius in eo munere versantes coercendo, sicut de Hadriano Spartianus; haud immerito idem RESTITUTOR ACHAEAE; AFRICAE; ARABIAE; ASIAE; BITHYNIAE; CILICIAE; GALLIAE; HISPANIAE; ITALIAE; MAURETANIAE; MACEDONIAE; PHRYGIAE; SICILIAE, aliarumque adhuc regionum publico aere signatus. Ut proinde de illo Cæsare, jure optimo dixerit Aur. Victor, *cum oppida universa RESTITUERET.* Immo non BITHYNIAE solum, sed in specie ejusdem Metropoleos Restitutor legitur in rarissimo nummo Abbatis Bracesii inscripto, RESTITUTORI NICOMEDIAE; cujus nempe, ut aliorum id genus, solemnis typus, stans Imperator

L. 32. de oper. publ. C. Th.

supplicem posito genu Urbem aut Provinciam dextra
erigens.

Hinc de Hadriano in Chronico Eusebius, *Terra motu facto NICOMEDIA ruit, & vicina urbes plurimae everse sunt. Ad quarum instaurationem Hadrianus de publico est largitus impensas. Ut liqueat quo titulo ac jure NICOMEDIAE aut BITHYNIÆ RESTITUTOR dicatur in iisdem Nummis. Sic collapsas terræ motu duodecim Asiæ Urbes à Tiberio erectas ac restitutas præter Auctores, celebrat notus ejusdem Nummus CIVITATIBUS ASIÆ RESTITUTIS. Quo respexit Velleius, Fortuita non Civium tantummodo, sed Urbium damna Principis munificentia vindicat. RESTITUTÆ URBES ASIÆ: qua de re consulendus item Strabo, & quod simile Marci beneficium prædicant Nummi à Communitate XIII. civitatum signati, quos alibi descripsimus. Ita eodem exemplo Galba REST. NUM. seu *Restitutor Numidiæ*, dictus in præclaro Nummo Seguiniano, & Postumus aut Gallienus RESTITUTOR GALLIARUM; quomodo Vopisco etiam vocatur Aurelianus; ac nonnunquam augustiori titulo in aliis Nummis, RESTITUTOR GEN. HUMANI, ut Licinius Valerianus, aut RESTITUTOR ORBIS Valerianus ac Aurelianus, alique;*

Lib. XII. &
XIII.

liique; de quo Aureliano proinde Vopiscus, *per quem totus Romano nomini ORBIS est RESTITUTUS*; seu, ut in nummo insigni Hadriani, RESTITUTORI ORBIS TERRARUM. Mitto jam aut L. Vero si-
In Cimel. Regin. Christ.
 gnatos nummos ut RESTITUTORI PARTHIÆ; aut Marco SARMATIÆ; aut denique eodem spectantestitulos RESTITUTORIS URBIS; EXERCITUS; REIPUBLICÆ; acetiam MONETÆ; quos Severo, Alexandro, Probo, Jovino, Valentiniano aliisque tribuunt itidem antiqui Nummi. *Respublica nempe, juxta Athalarici decretum apud Cassiodorum, non est unius civitatis cura, sed totius regni provisã custodia.*
Var. l. ix. c. 11.

Neque minora Munificentia & Majestatis eorundem Principum exempla præbent REGES ab iis frequenter exteris gentibus DATI. Præverant Augustus, Tiberius, Claudius, Nero, à quibus Arsacidarum aut Armeniorum solio Reges subinde impositi leguntur; ut de Mauris, Judæis, aliisque nihil jam dicam. Inde plures iique haud vulgares Nummi, hinc cum Cæsarum effigie, illinc eorum Regum, quos vel datos à Romano Principe, vel in fidem acceptos liquet: cujusmodi, quos supra enumeravimus, qui hinc Augustum, Claudium, Flavios, Lucillam, Pium, Severum, Gordianum, illinc RHOEMETALCEM, AGRIPPAS, MANNOS, ABGAROS, SAUROMATEM, aliosque id genus signant aut recensent. Ut certe haud illustriori documento delati beneficii, aut obsequii debiti fidem contestari potuissent iidem Reges *ἑταίροι*, prout eos haud immerito vocat Strabo. Quibus
Lib. vi. Lib. lxxxii.
 adscribendus etiam venit Ponto ac Bosporo ab Augusto impositus juxta Dionem POLEMUS; unde Nummus argenteus quantivis pretii, qui in priori area Augustum,
 M m m m 3 gustum,

Annal. II.
56.

gustum, in altera eundem Regem Ponticum, ut Tacito vocatur, & à quo dictus seu à filio *Pontus Polemoniacus*, exhibet, & quem Regiæ Gallorum Gazæ novissime insertum indicabat mihi vir plenus officii omnique laudum ac virtutum genere ornatissimus Henricus Justellus. Sub Trajano vero, ut propagati latius, quam sub Decessoribus imperii fines, sic ampliata quodammodo juris illius & majestatis prerogativa. Non jam Romæ; sed Ctesiphonte in ipsa Parthorum Regia Rex nomine *PSAMATISSORIS* iisdem Parthis à Romano Principe constitutus: quod factum præter Dionem ac Spartianum tangit quoque in Parthis Arrianus apud Photium. Id vero, si aliunde non constaret, docerent nos hodie præclari hujus Cæsaris Nummi inscript. in averâ parte *REX PARTHIS DATUS*; & quo referendus itidem cum alter apud Oeconem, *REX PARTHICUS RESTITUTUS*; tum alius parum obvius, *REX PARTHUS*. Armeniis etiam Regem nomine Parthamatum dedit, illato proinde Parthis & Armeniis bello, quod Rex Armeniorum non à se, sed à Parthorum Rege Diadema accepisset. Haud uni etiam genti barbaræ ad Pontum Euxinum, impositos ab eodem Trajano aut ejus successore Hadriano Reges commemorat in Periplo Arrianus. Inde constitutos illos per Orientem aut alios terrarum tractus Reges signat etiam memorandus ejusdem Trajani nummus aureus, cum inscr. *REGNA ADSIGNATA*; quem & alibi non semel visum Etrusci Mæcenatis Gaza nobis suppeditavit.

In Cimel.
Regin.
Christ.In Peripl.
Pont. Eux.

Vides

Vides in priori tam augustæ solemnitatis morem, curuli in suggestu insidentem inter duos milites Imperatorem;posito autem genu supplicem Arsacidam,quem Parthis Regem protensa dextra constituit, juxta nempe Phraatis exemplum Horatio commemoratum,

— jus imperiumque Phraates

L.I.Ep.xii.

Cæsar is accepit genibus minor :

aut illud Claudiani, *positoque Tiarâ submisere genu.* Posterior vero non quinque, ut cælator male expressit, sed sex figuras exhibet, sedentem itidem in substructione Imperatorem; stantes cum Tiaris aut Coronis Reges ab eo creatos; eundemque alteri figuræ stanti manum porrigentem. Ut proinde haud obscurum, quænam designetur divino Revelationum Scriptori, *εχρησθη βασιλειαν ὅτι ὁδὸν βασιλείας ἐγὼς, imperium habens supra Reges Terræ.* Sic Trajani, aliorumque Decessorum exemplo, à Pio & L. Vero Reges rursus Armeniis dati, juxta præclaros Nummos utriusque Cæsar is, REX ARMENIIS DATUS, aut REX ARMENIÆ DATUS, quos descripserunt diligentes antiquarii. Inde mos ille ad sequiora tempora transmissus, cuius meminit Procopius, ut Armeniæ minoris satrapæ quinque constituerentur, qui insignia à Rom. Imperatore Chlamydem, Tunicam, Calceamenta coloris

vi. Conf. Honor.

Apoc. xvii. 18.

Lib. II. de Ædific. c. 19.

ris

ris puniceæ, quæ nemo nisi Imperator Romanorum & Rex Persarum possit gestare, obtinere consueverant. Immo non *Armenis* solum sed **QUADIS** etiam **REGEM** à **PIO DATUM**, de quo silent Auctores, docuit me rarissimus ejusdem Cæsaris nummus, quem videre licuit in Museo Seguiniano.

Stantes hic cernimus duas figuras, unam nudam Regis illius barbari; alteram Legati Cæsaris dextram illi porrigentem. Bella nempe aliasque id genus Expeditiones per Legatos ac Præfides obiisse Pium refert Capitolinus, qui extra agros aut Campaniam pedem non extulerit. Ita in altero Nummo modo indicato, **REX ARMENIIS DATUS**, non Imperator, sed Legatus nomine Cæsaris coronans Regem visitur. Haud aliter ac iisdem Armeniis olim à Caio nepote Augusti Ariobarzanes, & à Germanico Artaxias sub Augusto ac Tiberio impositi. *Regis* autem illius *Quadis dati* nulla mentio aliunde in rebus Pii, nisi quod fide & auctoritate hujus Nummi *Quadis* pro *Ladis* apud Capitolinum videretur restituendum *Pacorum Regem Ladis dedit*, quæ de *Lazis* vulgo explicant viri docti, ac ita reponendum statuunt; alii *Lados* pro *Lazis* dictos exemplis tuerentur: quibus consona *Diabolus* & *Zabolus*; *Diarryto* & *Zarryto*; *Diabas* & *Zabas* juxta Cl. Valesium ad Ammianum; apud Philostorgium similiter *Nadruδov* ἢ *Naλσαζov* ἐξ-*νομολει*, & quæ alia id genus addi possunt. Quibus etiam

Lib. VIII.
c. II.

etiam suffragari videtur, tum quod apud Procopium lego, credi Romanos sub Trajano Lazos usque & Saggidas pervasisse; tum qui fidem facit ea de re Arrianus, ubi Lazis Regem nomine Malassam ab Hadriano datum scribit: ut proinde nihil obstet ab Hadriano successore idem quoque factitatum. Accedit & *Pacovi* illud nomen Armeniis, quibus finitimi Lazi, familiare. Alioquin, ut Lazorum frequens sequiori ævo ac ætate Justiniani apud Procopium & Agathiam mentio, quorum postremus insignia Regia Lazorum Regi à Justiniano pro more missa commemorat; ita obscura in rebus Romanorum anteriorum ætatum. *Quadorum* autem non frequens solum memoria in rebus Marci, qui Pium excepit; sed iidem jam ante Romanis pridem noti, ac similibus imperiis adfucti leguntur; unde etiam sub Tiberio barbaris *dato Rege Vannio gentis Quadorum*. Immo, quod huc potissimum facit, Marcomannis & *Quadis* Reges quidem fuisse, *sed vis & potentia REGIBUS in auctoritate Romana*. Id vero clarius explicat in Marco Capitolinus, *QUADI autem amisso REGE suo, non prius se confirmaturos eum, qui erat creatus, dicebant, quam id nostris placuisset Imperatoribus*. Aderat nempe præter antiquam consuetudinem, recens illud Pii exemplum, à quo (quicumque tandem fuerit) Regem *Quadis* datum, testis idoneus superior Nummus. *Quæ de Quadis* autem iste loco modo adlegato, eadem de Mauris tradit Procopius; prisco more apud eos receptum, ut nemo etiam Romanorum hostis, Regem se declaret, nisi Regia insignia ab Imperatore habuisset; unde quum & ii à Vandalis accepissent, male fundatum imperium credebant: Alioquin non *datum*, sed sublatum *Quadis* Regem, nomine *Gabinium*, insigni Romanorum perfidia inter sacra hospitalis mensæ *Valen-*

L. IV. Bell. Goth. c. 2.

In Periopl. Pont. Euxi.

Lib. III. p. 90. ed. Reg.

Tac. Annal. II. 63.

De German. c. 42.

Bell. Vandal. l. II. c. 25.

N n n n

len-

Lib. xxix. lentiniani temporibus trucidatum, apud Ammianum legas.

De EXPEDITIONIBUS & VICTORIIS *Cæsarum.*

Orat. I. in *Julian.*

Mitto jam eorundem Cæsarum EXPEDITIONES bellicas; subjugatas PROVINCIAS; VICTORIAS; TRIUMPHOS; devictarum Gentium spolia, Troppæa; quibus plena omnis hæc memoria, plenietiam doctorum virorum, qui in ea tradenda hæctenus aut explicanda, laborarunt libri. Describit prima Philippica Gregorius Theologus, solemnes Imperatorum Statuas ac Imagines, quibus modo Urbes dona offerentes; modo Victoriæ eosdem coronantes, modo jacentes ad eorum pedes & prostrati Barbari; modo multiplices Venationes insculptæ visebantur. Nonne vero eodem adhuc spectaculo nos oblectant cælata id genus imagines in antiquis iisque copiosis Imperatorum Nummis? Quam insuper nobiles adjunctæ id genus symbolis Inscriptiones, æterna propagati à Trajano ultra Euphratem ac metas Romanæ potentæ præscriptas imperii monumenta, ASSYRIA IN POTESTATEM P. R. REDACTA; vel ASSYRIA ET PALÆSTINA IN POTESTATEM P. R. REDACTA. aut ARMENIA ET MESOPOTAMIA IN POTESTATEM P. R. REDACTÆ: aut BABYLONIA, vel EUPHRATES, vel TIGRIS; aut ADIAB seu *Adiabene*, unde dicti *Adiabeni* Imperatores? Ita dilatatum sub eodem Trajano trans Istrum imperium prædicat cum DANUBIUS, tum DAC. CAP. seu *Dacia capta*, & clarius DACIA AUG. PROVIN. CIA, ac ideo quidem *Augusti*, quod post divisionem Provinciarum Cæsaris ac Populi, Cæsaribus non Populo accederent novæ Provinciæ, ut alibi jam è Dione vidimus, & quæ proinde non à Proconsulibus, sed Legatis Augusti regebantur. Vetus lapis Pio Imperatori positus.